

KŘESŤANSKÉ LISTY A KUSŮV LID

časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXV (XXIV)

Chicago, Illinois

Květen (May) 1963

Číslo No. 5

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

J. S. Bach:

Nezapomeň

Nezapomeň a při mně stůj,
můj Bože laskavý.
Tvá milost ať mne chrání
z temnot až do svítání,
jež křivdy napraví.
V Tobě doufat jen.
Nezapomeň, nezapomeň!

Nezapomeň, že zápasím
na světě setmělém
o věrnost Tobě, Pane;
Ach, co se se mnou stane,
padnu-li přemožen.
Buď se mnou v onen den,
nezapomeň, nezapomeň!

Nezapomeň, a kdybych dnes
měl zemřít smrtí zlou,
Ty při mně zůstaň, Pane,
Tvé sliby církvi dané
budou mou jistotou.
Buď se mnou v onen den,
nezapomeň, nezapomeň!

Přeložil Marie Molnarová.

Gustav Schuler:

On zvedne tě, kde ležíš

Když v divém běhu ve světě
kdes klesneš, On vždy zvedne tě!
Klesneš-li v trní, do písku,
On vždy tii stojí nablízku . . .
On zvedne tě, kde ležíš!

Tvůj pód když vidí, k tobě jde,
než nadáš se, On již je zde!
Když proudem bolesti jsi hnán,
jest pomoc jeho oceán:
On zvedne tě, kde ležíš!

(Evang. kalendář, 1963; přel. J.B.Č.)

Přemysl Pitter:

Mezi dvěma světy

"Nepřizpůsobujte se tomuto světu!" (Pavel Římanům 12,2.)

"Což nevíte, že láska k světu je nepřítelkyně Boží? Kdo tedy chce být přítelem světa, činí se nepřitelem Božím." (Jakub 4,4).

"Nemilujte světa, ani co je ve světě. Jestliže kdo miluje svět, není v něm lásky Otce." (I. Janova 2,15).

"Všechn svět ve zlém leží." (I. Janova 5, 19).

A NAPROTI TOMU:

"Tak Bůh miloval svět, že svého jediného syna dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný."

Vždyť Bůh neposlal svého syna na svět, aby svět soudil, nýbrž aby svět byl spasen skrze něj!" (Jan 3:16-17).

V uvedených výrociích evangelia a epištol narážíme na dva velké rozpory: na jedné straně budí evangelisté a apoštolé odpor k světu, varují před světem, staví jej do protikladu k Bohu — a na druhé straně líčí velkou lásku Boží k světu, pro jehož záchranu Bůh vysílá svého syna, ne aby svět soudil, ale aby jej spasil.

Jaké důsledky vycházejí pro křesťana z tohoto zdánlivě dvojího stanoviska v poměru k světu? Mám se postavit k světu kladně či záporně? Mám svět milovat nebo nenávidět? Mám svět přijmout nebo zavrhnout?

Tento problém je aktuální od počátku křesťanství, ano od první chvíle, kdy člověk začal myslit. Je to otázka poměru ducha a hmoty, duše a těla, ideálu a skutečnosti. Starodávěká theologie odvracela od světa a strogým potlačováním tělesnosti sváděla k nepravému asketismu a připravovala tím mimoděk reakci, jež ústila v hrubé smyslnosti.

Problém nepozbyl aktuality ani dnes, byť

KŘESTANSKÉ LISTY A HUSOV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křestanské Listy 1898 Husov Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter

2650 Leyden Street, Denver 7, Colorado
Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, Illinois

Return address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

se k nám dostával jinými cestami. Dnes, kdy ve světě je tolik nespravedlnosti a špatnosti, máme všechny příčiny, abychom se od světa odvraceli s odporem a se spravedlivým hněvem. Roste počet těch, kdo zoufají nad světem a přestávají věřit, že by tento svět měl nějaký vyšší smysl a cíl a byl vůbec schopn nápravy. Obnovuje se v náboženských kruzích hnutí, jehož stoupenci utíkají ze světa a uzavírají se do svého niterného soukromí, nebo činí pokusy žít odděleně od světa. Toto hnutí má v sobě určité tvůrčí a obrozující prvky. Ale jsou lidé, kteří by ve jménu Božím nejraději seslali síru a blásky na svět, jako ti pohněvaní učedníci Ježíšovi, kteří chtěli, aby jejich Pán dal sestoupit ohni s nebe a zhubil lidi. (Lukáš 9,54).

Ano, svět skutečně "ve zlém leží", jak praví apoštol. Idea míru, lásky, bratrství, spravedlnosti, pravdy je v přímém protikladu k tomu, čím svět žije. Jsme svědky úžasného dramatu, v němž se srážejí dva světy: svět přizemních, sobeckých zájmů, nevědomosti, požívačnosti, zvířecí dravosti, malicherného velikašství a rafinované zloby, a na druhé straně Kristus jako představitel světa Božho, přinášející nové hodnocení života a všech

věcí a učící, že to, co má člověk nejvíce milovat a hledat je Bůh, a že největší službou Bohu je služba člověku. Učí lidi, že v každém člověku vedle viditelné tělesné podstaty je podstata neviditelná, a že tato neviditelná podstata, duše, má větší cenu než všechno na světě, a že věčnost nemůže být nahrazena časností. Tudíž všechno co je ze světa, z hmoty, tělesnosti je pomíjivé, nemá věčného života v sobě. Proto — jak praví Jan — "svět hynie i žádost jeho", a spolu se světem hynie i člověk, který k němu připoutal svou duši.

Člověk, který se připoutal k světu, nemá zájem o Boha, nýbrž o zemi; netouží po duchovních hodnotách, ale dává se vést přírodním zákonem bezohledného boje o život.

Ježíš přišel do světa, kde člověk nechápe těch věcí, které jsou Boží. Přišel se suverenními nároky, jako král, jehož království však není s tohoto světa. Přišel, aby dobyl tohoto světa pro svého Otce; aby na tomto světě zavládl nový zákon, nový řád, vůle Boží.

Království Ježíšovo nebylo a není s tohoto světa, avšak má být v tomto světě ustanoveno. Ježíš nepřišel na svět jako neutrální, kterému svět a jeho běh je lhostejný, ale jako ten, jemuž na osudu světa nejvíce záleží. Přišel jako dobyvatel, s válečným plánem, aby vzal svět útokem. Leží-li svět ve zlém — staví proti němu dobro. Zmítá-li se svět hořečnou sobecké a požívačné dravosti — leží jej sebezapíravou, nenáročnou, láskyplnou obětavostí. Nadouvali se svět zpupnou pýchou a domýšlivostí, bojuje s ním zbraněmi pokory a tichosti. A třeba svět zvítězil nad Ježíšem zbraněmi svými, Ježíš přemohl svět zbraněmi ducha. Myšlenky, které mu naočkoval, způsobily ve světě tu největší revoluci, zasahující do nehlubší podstaty jeho bytí. Od té chvíle působí pravda a příklad Ježíšův jako kvas, jako nový spodní proud, jehož prameny poněmáhle prosakují veškerým světem.

Jsme svědky velikého zápasu: oba tyto světy, svět ducha a svět hmoty, valčí spolu. Všechn náš život je rozdvojen. "Nepřinášám pokoje, ale meč, rozdělení," praví Ježíš. Prožíváme to rozdělení ve společnosti, v národě, prožíváme je sami v sobě. Protichůdné síly narážejí na sebe. Brzy vítězí ta, brzy zas ona. Je to zápas na život a na smrt, a nebude až do konce vybojován.

diver pokoje, dokonce tento zápas nebude

Kdo zůstávají věrni Ježíšovi a jeho království, podstupují těžké zkoušky. ~~Často jejich zkoušky.~~ Jako jejich Mistr, i oni mají zakusit všechnu sílu a moc antikristovu. Není smru a kompromisu pro pravého učedníka Ježíšova. "Nepřizpůsobujte se tomuto světu", varuje apoštol Pavel. "Láska k světu je nepřítelkyně Boží!" volá apoštol Jakub. "Nemilujte světa, ani co je na světě!" napomíná evangelista Jan. To jsou vesměs bojovná hesla učení křesťanského. Křesťanství je ve svém charakteru bojovné, je útočné, je dobyvačné. Tím se v podstatě liší od jiných směrů náboženských, které by rády nějak překlenuly rozpory mezi oběma světy — královstvím Božím a světem tímto. Mezi nimi je nepřeklenutelná propast. Jedině možné vyrovnání je v úplném podmanění tohoto světa. To je pravý význam theokracie — panování Božího.

Tuto přimocárnost ukazuje prvotní křesťanství, ji se vyznačují všechny radikální směry náboženské, i českobratrství. Úpadek křesťanství nastal, když křesťanství začalo dělat kompromisy se světem, když se začalo připodobňovat tomuto světu, když vyznavači Ježíšovi opustili Ježíše a se přidali k císařovi, když císař přijal jméno Ježíšovo a v jeho jménu uplatňoval své záměry a svou moc. Úpadek křesťanství nastává, když svět bere na sebe podobu zbožnosti, aby provozoval bezbožnost.

O to jsou dnes poměry horší a problémy zmatenější, že nelze přesně vytyčit hranice mezi světem Božím a světem antikristovým. V táboře pod korouhví Kristovou se skrývá antikrist, a v táboře pod jménem neznabohů bijí mnohá srdce, v nichž proudí vřelá krev lidí, nadšených svatým duchem. Ale přichází doba, kdy budou strhány všechny ty škrabošky a nepravé řtiny a objeví se pravá tvář Kristova, anebo jeho odpůrce.

Poměry v našem světě se přirostávají čím dle víc, zmatek roste, a v tom zmatku tonou a úpí lidské duše. Kde je pro ně spása? Kde je ruka, napražená ku pomoci? Kdo je zachráně a vyvede z bahna a temnoty?

A hle, tu zaznívá shůry slovo jako andělská zvěst, která hlásá: "Tak Bůh miloval svět, že svého jediného syna dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný!"

Boží láska se sklání k tomuto pobloudivému světu a objímá všechny ty duše, které

zapadly do bídy a bláta a marně se snaží vlastní silou se dostat z něho ven. Bůh miluje svět! Vždyť je jeho stvořením, jeho dílem! A proto vysílá svého nejmilejšího syna, aby svět spasil. Spasil tou láskou, kterou přijal od Otce. A Syn jde a zjevuje světu to, čeho se světu nedostává. Vysílá paprsky do nejodlehlejších koutů světa, světlem duchovního poznání zahání tmu, která svět obepíná. "Bůh to jest, jenž Kristem smiřuje svět", praví apoštol Pavel. V Kristu má svět smíření s Bohem. V Kristu, to jest v lásce, v pravdě, nalézáme překonání onoho velikého rozporu a vyřešení nejtěžšího problému našeho poměru k světu. Nepřipodobňujeme se světu, který ve zlém leží, ale milujeme svět onou Boží láskou, která zachraňuje svět, která vede lidstvo k pravdě a odevzdává Bohu vládu nad světem. Pak změní svět svou tvářnost, přestane být nesličným a pustým, zacelí se propasti, tma ustoupí světlu a duch Boží se snese s výšin nebes v oblasti našeho pozemského bytí.

To jest plán tvůrčího díla Božího, zjevený již na počátku bible. To jest program čistého křesťanství, jeho smysl a účel. V naší době vyvrcholuje zápas o spásu světa, v němž nejsme jen trpnými diváky, nýbrž přímými účastníky a současně i předmětem a cílem tohoto boje.

Bůh nestvořil národy, aby jeden ovládal druhý. Bůh z lásky stvořil svět a lidstvo a chce, aby láska vládla na světě, mezi národy a lidmi. Lidé, kteří se milují, navzájem s radostí si slouží. Lidstvo však zavrhló lásku a člověk a národové se dávají vést sobectvím. Důsledkem toho je nikoli ráj, pro nějž byl člověk určen, ale peklo. Peklo na zemi.

Avšak peklo není v Božím plánu. Proto vymyčovat musí Bůh všechno, co peklo tvoří. Písmo svaté mluví o posledním soudu, který má s definitivní platností nastolit Boží řád. Čili to znamená, že jsou soudy, které přetrvávají do věčnosti. Boží soud je instituce trvalá, jak v životě jednotlivců, tak národů a světa. Boží soud se koná vždy znovu a znovu tak dlouho, dokud člověk nebo lidstvo nepochopí a se nepodřídí vůli a příkazům Božím.

Co svět a lidé své síle, o svém rozumu, bez Boha a proti Bohu vytvořili, končí v cha-

osu, katastrofě, Božím soudu. Ale z toho soudu vycházejí jednotlivci, které si Bůh vyhmátl a ustanovil za plnítele svých plánů. Jimi Bůh tvoří svoje dějiny. A nezáleží na tom, že těchto tvořitelů Božích dějin nejsou zástupy,

nýbrž toliko jednotlivci. Jeden byl Abraham, který uposlechl na zavolání Boží a stal se otcem lidu Božího. Jeden byl Mojžíš, který vyvedl tento lid z otroctví do svobody poslušnosti Boží. Osaměle stáli proroci Boží, kteří udržovali lid Boží na cestě spravedlnosti. Jen hrstka malá byla apoštolů Ježíšových, ale stačila, aby do všeho světa, pro všechny doby rozhlásila poselství evangelia.

A tak i v našem i každém národě to byli vždycky jen jedinci a malé skupiny, kdo i za cenu utrpení a největších obětí tvořili dějiny Boží dějiny, které nekončí v katastrofách a soudu, ale v nichž se splňují věčné plány Boží. Ti, kdo uposlechl Božího zavolání, to jsou tvůrčové pravých dějin. Ti udržují svět a vedou jej k jeho cíli, k soudu poslednímu, v němž vyhubeny budou poslední zbytky satanských sil sobectví, násilí a hříchu.

Nespolehejme se na tu či onu stranu, ale jediné na Boha. On má všechnu moc v rukou a dovede všechno zařídit. Všecka malost duše musí zmizet a všechno viklavé musí být nahrazeno mravní pevností. Nestavme na chytáctví a vypočítavosti! Nikoli rozumnost světská, ale moudrost Boží odstraňuje překážky a získává půdu.

Boží plány jsou pevné a všechno je v nich započteno. I to, co se děje dnes a bude dít zítra. Nač mít obavy, když všechno jest již připraveno? Proto ty, člověče víry, neděj se strhnout zmatkem lidí ve víře nezakotvených. Fíleď s klidem v srdci i ve zraku vstříc všemu co přichází, u vědomí, že soud Boží zni jinak než soud lidský. Bůh usoudil, aby svět nezahynul, ale byl spasen. Bůh ustanovil jemu vládce pravého, který až bude poznán a povýšen, všechny potáhne k sobě. Bůh připravil i našemu národu krásnou budoucnost, v níž uplatnit se mají všechny velké myšlenky a snahy jeho buditelů a proroků. Doba ta přichází. Po očistné lázni, které se mu dostalo v utrpení, nastane doba velkého náboženského probuzení a duchovní obrody. A náš národ stane v prvních řadách mezi těmi, kdo budou stavět společnost novou, ne již na zá-

kladě soudů vlastních, soudů světa tohoto, ale z podnětů a myšlenek, vyvěrajících z evangelia Kristova.

Tento pohled dává sílu a novou statečnost. Ne statečnost k boji se zbraněmi vražednými, ale statečnost k odpuštění, a moudrost velkodušnosti. Pozor, aby se náš zápas za svobodu nezvrhl v nelidskost, abychom opět nedali průchod pomstě a sobectví! Znovu by odhal Bůh svou milost od nás a znovu bychom propadli soudu a moci "knížete světa tohoto". Prto nespust'me do svých srdcí žádnou nenávisť, žádný hněv! Nikoho neodsuzujme, nikoho nepomlouvejme, a i když nemůžeme souhlasit, to neznamená mít nenávisť a nayslit na odvetu. Ke všem mějme poměr bratrský. Tak si uchováme srdce čisté, do něhož bude Bůh nalévat svůj obsah a učiní si nás nástrojem v převratném dění, kdy se hroutí pevnosti světa a vyrůstá království Boží.

Nespust'me pohled s toho, kterého Bůh z lásky k světu postavil za vůdce národu! Toho vyvyšujme, v sobě i ve svém životě, toho si postavme za vzor! A až ten bude povýšen od země, všechny potáhne k sobě.

(Vysíláno do vlasí.)

M. Balabán:

Pampelišky

Laskavé oči dní

*ó teplo klidivě dýšící z přitní chlěva
ó teplo blízkých hvězd a horového dřeva
povídka večerní*

*na dobrou hlou noc, která se nad snem klene
maminčin polibku na čilko unavené*

*vítězné luny v zelenavých mracích
barevná péra v slabých křídlech ptáčích*

*malíčká slunce ojněná slávou
mateřské dlaně nad pěji tmavou
Housata jarních dní*

*svůj štítec půjčte mi a darujte mi něhu
svůj úsměv na rtu hlin a teplo v křídlech sněhu –
než světlo zvětrní!*

(Evang. kalendář 1963)

"Toho, kdo nejen naslouchá slovu Božimu, ale také je provádí, nazývá Ježíš blahoslaveným. To znamená, že ho má Bůh rád a že i lidem takový člověk přináší požehnání."

Enrico C. S. Molnar:

Historický přehled křesťanských svátostí

(IV. Menší svátosti. Pokračování)

C. Mazání olejem

1. V Novém Zákoně. V evangeliu sv. Marka čteme, že Pán Ježíš, svolav dvanáct apoštolů, "počal je posílati po dvou a dvou, a dal jim moc nad duchy nečistými" (6:7). A oni "vyšedše, kázali . . . a d'ábelství mnohá vymítli; a mazali olejem mnohé nemocné, a uzdravovali je." (Mk. 6:13).

A v epištole obecné sv. Jakuba se dočítáme: "Jest-li kdo z vás zkormoucený? Modliž se. Pakli jest kdo myslí dobré? Prozpěvuj Pánu. Stůně-li kdo z vás? Zavolej starších sboru, a oni modletež se za něj, mažice jej olejem ve jménu Páně. A modlitba víry uzdraví neduživého, a pozvívá ho Pán." (5:13-15).

2. V přereformační církvi. V Hippolytové "Apoštolské tradici," o které jsme měli příležitost se zmínit dříve, je uváděna modlitba pro žehnání oleje (kap. 5), a ve spise "Euchologion" biskupa Serapia z Thmuis (zemřel kolem roku 360) v nilské deltě egyptské, nacházíme modlitbu, které se užívalo při řádu mazání olejem v této starokřesťanské koptické církvi. Od 5. století nerázíme na častější zmínky o oleji. Mluví o něm na př. Innocent I. v dopise z roku 416 Decentiovi v Eugubium, a Caesarius (470-542) z francouzského města Arles. Běda Venerabilis (673-735) píše o mazání olejem jako o vžitě menší svátosti v církvi anglické. Petr Lombard (1110-1160), profesor na pařížské katedrální škole, poprvé popisuje tuto menší svátost jako "poslední svátost," což ukazuje na zkormolené chápání této biblické praxe. Toto "poslední pomazání" nakonec ratifikoval Koncil Tridentský (zasedající v městě Trentu r. 1545) spolu s "viatickem" čili konečnou sv. večeří Páně.

Dlužno se zde též zmínit o mazání olejem při zvláštní a výjimečné události církevní-právní, jako na př. královská korunovace. V knize českého protestantského exulanta Pavla Stránského ze Zápské Stránky "Respublica Bojema" máme zachován vzácný popis korunovačního řádu českého krále, z něhož vyjímáme:

Zde (před hlavním oltářem v katedrále svatovítské), zatím co arcibiskup drží otevřenou knihu evangelí, král kleče vykoná jazykem českým přísahu jejíž slova mu nejvyšší purkrabí předřikává, a to takto: "Přísaháme Pánu Bohu na tomto svatém čtení, že pány, rytířstvo a vладыky i Pražany i jiná města i všecku obec království Českého chceme a máme při jich řádích, právicích, privilegiích, vejsadách, svobcdách . . . zachovati a od království Českého nic neodcizovati, ani zastavovati, ale raději podle možnosti naši rozšiřovati a je rozmnožovati, i všecko, což k dobrému a poctivému tohoto království Českého jest, učiniti. Tak nám—(při těchto slovech dvěma prsty pravé ruky se dotýká kn. hy Písma svatého)—Pán Bůh dopomáhej a všichni svatí" . . . Po skončení modliteb pomazává arcibiskup olejem královo pravé ramię, prsa a lopatky, když je obnažili nejvyšší komorník zemský a nejvyšší komorník dvorský, přistoupivše k pravému boku královi. Pak jeho boky opáše měčem sv. Václava . . . (Český stát, Praha: Státní nakladatelství, 1953, str. 125-6).

3. Po reformaci. Přechod z řádu mazání olejem do řádu "poslední svátosti" v církvi římsko-katolické a jeho zrušení ve většině evangelických církví naznačuje ztrátu víry mezi křesťany v jeho léčivou působnost; je to velká ztráta církevní hojivé služebnosti, která čím dále tím více byla odsunována do nemocnic, a to často, v dnešní době, do nemocnic s pohanskou etikou a s pohanskými lékaři tu a tam sloužícími ze ziskuchtivých motivů.

V církvi anglikánské a episkopální se řád mazání zachoval v Knize obecných modliteb pod jménem "řádu pro návštěvy k nemocným," z roku 1549. U Episkopálů podle starého kanterburského zvyku diecéšní biskup žehná zásobě oleje na Zelený čtvrtek v katedrále, kde se pak tato zásoba uchovává ve zvláštní schránce, které se říká "aumbry," obyčejně na levé ("evangelijní") straně oltáře. Odtud si pak faráři doplňují olej do svých "pyxí" s vatou podle potřeby.

V církvi pravoslavné se řád mazání olejem říká "euchelaion" (t. j. olej modlitby), přičemž je často několik kněží přítomno.

Úplné zanedbání modlitby pro uzdravování, mazání olejem a víry v moc léčení mezi evan-

(Dokončení na str. 74.)

Otakar Odložilík: Jednota Bratrská a reformování francouzského jazyka.

36. Postavy v přítmi

Za jménem Sigismundus Liber Baro a Dietrichstein nejde jméno země, které bychom potřebovali k zjištění původu. Rod byl tenkrát rozvětvený a měl zboží jak v rakouských zemích, tak na Moravě. Jeden z členů moravské větve Adam, zesnulý roku 1598, měl tři syny: Františka, který byl roku 1599 zvolen za biskupa olomouckého a brzo potom ozdoben kardinálským kloboukem, Zikmunda a Maximiliána. Povíme si ještě, že se Zikmund postavil mezi nepřátele Karla st. ze Žerotína. Na něho nelze vztahovat ženevský zápis, protože umřel někdy v prvních měsících roku 1602.

Ženevský student mohl ovšem být jeho synem. Bylo-li tomu tak, byl nejspíše po otcově smrti převeden na evangelickou víru. Není však dokladu, kterého bychom se mohli dovolat. Potom se jméno Zikmund z Dietrichštejna objevuje v moravských pramenech až po roce 1615. To si kupoval hrad Boskovice nedaleko Moravských Budějovic. Jiná zmínka pochází až z doby povstání. Když Moravu spravovali direktori, přidělili Zikmundovi panství Ždár, zabavené kardinálu Františkovi. Nikde není nitek, které by svazovaly jeden příběh s druhým — za dohady nelze postoupit ani krok.

Zápis Přibyslava Sekerky z Prahy k 12. říjnu 1606 je na pohled jasný, ale co s ním? Vladycký rod Sekerků ze Sedčic byl rozvětvený, avšak někteří z jeho členů zapadli beze stopy, buď protože umřeli ještě v mladém věku, nebo žili opodál rušných cest. I dohad musí být o něco opřen a o Přibíkovi jsme nezjistili skoro nic. Tomáš Břek otiskl v I. díle Dějin konfiskací v Čechách dlouhý seznam šlechticů z roku 1630, kteří se měli porovnat v majetkových věcech. Připomíná se tam i Přibík Sekerka, ale je to zase jenom jméno, ze kterého nevysvitá, byl-li to někdejší ženevský student a kde tenkrát žil.

O něco více lze povědět o Přibíkově krajanovi Jiřímu Vtelenském ze Vtelna, který se podepsal do knihy jmen a znaků dne 7. července 1607. Vtelenská neměli významného postavení mezi nižší českou šlechtou, avšak nebyli bez groše, když na sklonku šestnáctého

století dva bratři, Jan a Jiří (jména rodičů neznáme) mohli jít do Annaberku v Sasích na průpravnou školu. Tamodtud odešli s několika přáteli do Altdorfu a byli tam zapsáni dne 1. června 1597. V Altdorfu bylo hodně Čechů — jenom o necelé tři dny později tam přišli studovat Václav Vilém z Roupova a jeho blízký příbuzný, snad bratr, Jiří Adam.

Od altdorfského do ženevského zápisu uplynulo deset let. Jak je ztrávil Jiří? Zachytili jsme se tenounké nitky, dopisu Karla st. ze Žerotína. Dne 22. října 1608, tedy už několik měsíců po Ženevském zápisu, psal rosičský pán Marku Antoniovi Lombardovi a doporučoval mu mladého Vtelenského. Z poznámky, že Jiří byl tři léta v žerotínských službách, vyvozujeme, že se přiznával k bratrské víře a že do Ženěvy jel na podnět paně Karlův.

Po ženevském zápisu Jiří zase ustupuje do přítmi. Až k 27. březnu 1612 nás vede jeho příchod na universitu v Padově. Odkud se nadovídáme, kdy se vrátil do rodné země a čím se zaměstnával. Jedním z jeho zboží byl statek Chvaly nedaleko Prahy. Byl ženat a jeho dcera Anna Dorotka si vzala Buriána Jiřího Sekerku ze Sedčic.

Za povstání šel Jiří Vtelenský se svými souvěrci. Vědělo se o něm, že na zemském sněmu r. 1620 podporoval návrh, aby nejstarší syn zimního krále Fridricha Jindřich byl přijat za následníka trůnu. Když konfiskační komise posuzovala účast Jiřího Vtelenského na veřejném životě, našla, že se provinil, a odsoudila ho ke ztrátě polovičky jmění. Bylo v tom zahrnuto i chvalské zboží.

37. Šlechta z rozmezí Moravy a Slezska.

Naše shledávání spojek mezi českými zeměmi a oblastí francouzského jazyka by trpělo mezerami, kdybychom se omezili jenom na lidi, u kterých bylo jasné příslušnost k Jednotě bratrské. Pověděli jsme si hned s počátku, že ve větším nebo menším odstupu od jejich sborů žili lidé duševně natolik spříznění, že navazovali přátelské a příbuzenské svazky a ve věcech veřejných postupovali s bratrskou šlechtou jako spojenci. Uvedli jsme

si už několik jmen a jiná ještě dodáme svým místem.

Jednou z velice rozvětvených rodin byli Sedlníci z Choltic, usazení v českých oblastech Horního Slezska i na Moravě. Jeden Sedlnický, jménem Petr mladší, si pobyl na cestách dosti dlouho; když se ale všecko spočítalo, zůstal daleko za Zdeňkem Urtnickým a jinými boháči. Začal na dobré škole v Břehu a postoupil na universitu ve Frankfurtu nad Odrou. V akademickém roce 1601/2 tam zastával úřad rektora.

Na podzim roku 1603 přebýval ve Štrasburku a možná, že tam i studoval. Od března do května 1604 žil v Paříži. Potom podnikl velkou cestu, jejíž časové i dálkové rozpětí určují jména Montpellier (8. června), Pařova (11. srpna), Benátky (13. srpna), Řím (17. září), Neapol (30. září), znovu Řím (12. října), Siena (14-17 října) a Benátky (10. listopadu 1604). Nebýt Petrova aiba, které prozkoumal František Hrubý a popsal v článku Moravské památníky z doby předbělohorské (Časopis Matice Moravská, roč. 49, 1925), mnoho bychom se nedověděli ani o směru cesty, ani o osobách, se kterými se Petr setkal. Jména škol vedou k domněnce, že Petr byl lutherského vyznání. Povstání v letech 1619-1620 se však zúčastnil a zasedal na zemském soudu.

V hornatém cípu severní Moravy, kde lesní hospodářství vynášelo více než osetá pole, měla veliké zboží jedna větev Žerotinského rodu. Na přechodu ze šestnáctého do sedmáctého věku byl její hlavou Jan st. sedčím na Losíně. Byl to vzdálený příbuzný pana Karla staršího a občas si s ním vyměnil psaní. Byl čtyřikrát ženat a měl několik dětí. Dva synové ze čtvrtého manželství Jan Jetřich a Přemyslav (Přemek) vylétli brzo z rodného hnízda a dostali se hodně daleko. Otec vyrostlý ve straně pod obojí se přiklonil k lutherské víře a vybral pro oba syny štrasburskou školu. Studovali tam od polovice roku 1604 do června 1606, jak zjistil František Hrubý pečlivým rozbořením památníků, které si přinesli domů. Ve Štrasburku, buď ve škole nebo v jiných postaveních, bylo hodně lidí z rozličných oblastí Říše z českých zemí, se kterými se Žerotínové stýkali společensky. Jan Jetřich si jistě vážil zápisů, které pocházely od členů vznešených rodů,

jako byl markrabě Jan Jiří z Hohenzollernu, který později ze svého sídla na Krnově zasahoval význačně do politického života v českých zemích, nebo hessenský lantkrabě Moric. Ale jak Jan Jetřich, tak Přemek předložili své knížky i českým a moravským studentům, se kterými se zkřížily jejich cesty.

Oba bratři měli dobrého vychovatele, vzpomenutého už Jana Jakuba Burckharda, který předtím doprovázel na studiích a na cestách bratrance Bukůvky. Do jeho rodiště nebylo daleko a Burckhard se jistě nemusel vyptávat na cestu. Dostali se tam někdy v červenci 1606, prohlíželi si město a vykonávali návštěvy. Nejvýznačnější osobností na universitě byl ovšem Jan Jakub Grynaeus, do jehož příbytku měl Žerotín, ať z té či oné větve, dvěře otevřené dokofán. Burckhard uvedl své svěřence i ke svým příbuzným a k některým jiným profesorům. Buď v Grynaevě domě nebo jinde se setkali i s krajaný, Oldřichem Zahraděckým ze Zahradek a Bernartem Bukůvkou — ten připsal, když mu Přemek podal památník, k latinským a německým heslům i českou průpověďku, a to v hanáckém nářečí: Já miluji, jiní beró, je mi to žel s pravó věró.

Z Basileje odjeli bratři Žerotínové do Ženěvy a procestovali hodný kus Švýcar. František Hrubý se právem domnívá, že ani do Basileje ani do Ženěvy nejeli jenom pro zábavu. Burckhard pocházel z reformované rodiny a chtěl jim po Štrasburku patrně ukázat i obě střediska své víry.

Zápisy v basilejské matrice působí trochu potíží. Ve školním roce 1606/7 tam byl zapsán Jan Jetřich, avšak bez Přemka. Je tam však uveden Vilém Fridrich, syn Karla nejst. ze Žerotína, sedčím na Starém Jičíně a Holešově. Podle zápisu v matrice měli oba téhož vychovatele, slezského rodáka Michala Linsnera. Vykládám si to takto: Přemek se asi po návratu ze Ženěvy vrátil domů a Jan Jetřich se přidružil k Vilému Fridrichovi. Jak dlouho zůstal v Basileji nelze zatím povědět.

Vilém Fridrich své studie nezačínal v Basileji. Byl za hranicemi už na jaře 1603 a to na universitě ve Wittenberku. A byl na cestách ještě i v listopadu 1608, a to v Paříži. To už měl za sebou cestu po Anglii a Skotsku, na které poznal několik vynikajících mužů. Karel starší, kterému o tom podal zprá-

vu, mu psal do Paříže v listopadu 1608. Pochválil ho za to, že vyhledával význačné řídí, avšak vyjádřil se dosti zdrženlivě o prohlížení staveb, obrazů a soch, o nichž se Vilém Fridrich patrně zmínil ve svém popise cesty, bohužel nezachovaném. Pan Karel starší soudil, že Vilém Fridrich už užil dost světa a že by se měl vrátit a dát do pořádku hospodářství. Byl-li synovec, na kterého je v dopise narážka vzpomenuť Jan Jetřich, nedovedu povědět, protože nemám po ruce celý dopis, nýbrž jenom tištěný výtah.

38. Synkové ze spřátelených rodin.

Oběma Žerotínům, Janu Jetřichovi a Přemkovi se ve Štrasburku zapsali do památníku dva krajané, jejichž jména se o několik let později objevila v ženevské knize jmen a znaků v této podobě: Weinhardus Skoch Tschertoreiskí L. B. a Tschertorezki, a Johannes L. B. de Wrbna et Freydenhalle. To druhé lze převést poměrně snadno do české podoby: Jan, svobodný pán z Vrbna a Bruntálu. Ale nad prvním jsem si chvíli poseděl, než se z něho vyklubal Vejkart Skoch Čertoryjský z Čertoryj. Správný přepis je ovšem jenom krůček k nártu rodového pozadí. S Vejkartem jsem daleko nedospěl. O Janovi z Vrbna lze napsat mnohem víc hlavně protože sám popsal běh svého života, když tušil teskný a neodvratný konec. Rukopis se zachoval v Národní bibliotéce ve Vídni a při nártu života jsou i jiné skladby Janovy v německé řeči.

O Čertoryjských se často píše, že byli původem z Polska a že se časem v jedné větvi uchytili na Moravě. Na počátku sedmnáctého století se ve veřejných i soukromých listinách připomíná Zikmund seděním na Hrušovanech na jižní Moravě. Jeho bratr odkázal v poslední vůli, sepsané roku 1601, své zboží dvěma synovcům, Zikmundovým synům Vejkartovi a Bernartovi. Rodina byla česká a Vejkartovi říkali Věnik. Tenkrát se počítali mezi nižší šlechtu, avšak roku 1607 byli povýšeni do panského stavu.

Pan Zikmund dbal nejenom o rozhojnění jmění, nýbrž i o výchovu dětí. Na jaře 1605 se rozhodl, že pošle Věnika do Štrasburku a Basileje a zjednal mu za vychovatele Jana Guetlina, který předtím bděl nad výchovou

Karla ml. ze Žerotína. Na Guetlinovu radu požádal pan Zikmund Karla staršího o doporučující listy. Odpověď z Dřevohostic, daná 25. dubna 1605, byla vlídná, avšak záporná. Karel starší poukazoval na to, že se od jeho časů ve Štrasburku mnoho změnilo a dodával, že je "velmi skormoucené mysli jak pro nemoc již tak dlouho trvající ženy své, tak nastávající cestu svou pražskou." Nejsme asi tak daleko od pravdy, domníváme-li se, že se z nějaké příčiny nechtěl postavit za studenta, kterého asi neznal.

Podle prvotního plánu měl s Věnikem jet syn Bohuslava Bořity z nižší moravské šlechty, avšak v té věci se stala změna ještě dříve. Jméno Bořitovo jsme nenašli ani v památnících bratří Žerotínů ani v basilejské nebo ženevské matrice. Zato se k Věnikovi přidružil Jan z Vrbna. Takové seskupování bylo obvyklé u studentů z méně zámožných rodin, které se pak složily na plat vychovatelů a jiným členům průvodu.

Jan, který se dlouho označoval za mladšího, se narodil v říjnu 1590 z manželství Albrechta ml. z Vrbna a na Heraldicích s Johankou Sedlnickou z Choltic. Děti bylo devět, sedm dcer a dva synové. Roku 1595 stihla rodinu pohroma: Albrecht zemřel. Dlouho po něm zůstalo tolik, že vdově nezbylo nic jiného než prodat rodové zboží Albrechtovu mladšímu bratrovi Štěpánovi. Nový majitel se vůči sirotkům nezavázal a staral se obzvláště o Jana. Opatřil mu vychovatele a když poodrostl, poslal ho do Opavy na městskou školu.

Přes kraj, kterým probíhala hranice Moravy a Slezska, se převalila morová nákaza. Dvě z Janových sester umřely. On však vyvázl z nebezpečí, protože byl na návštěvě u jiného ze strýců, Hynka.

Po opavské škole přišlo gymnasium ve Vratislavi. Tam se Jan zdokonalil v latině a připravil se na vyšší školy. Ještě než se dostal z chlapeckých let, postihly ho všelijaké nehody. Neměrnou hrou, skoky a pobíháním si přivodil kýlu, která se tenkrát vyhojila, avšak dostavila se ještě jednou. Jednou zase na svatbě ho přátelé svedli k neměrnému pití vína. Zařekl se, že se bude zdržovat tono nápoje, ale tím, že si zvykl na pivo, si také nepolepšil. Po jedné nezřízené pitce se dostavila horečka, za ní černé neštovice a u-

plynulo zase něco času, než se uzdravil.

V průvodu obou strýců se Jan dostal na zámek Čertorejských a za krátko potom nastoupil s Věníkem a dozorci nad studii cestu do dalekých krajů. Zastávka v Praze byla krátká. Zjednali si tam povoz a pustili se přes Plzeň k hranici dělící Čechy od Horní Falce. Druhou zastávku udělali v Norimberku. V tamním hradě si prohlédli císařskou korunu a jiné klenoty; podívali se také na zbrojnice a jiná zajímavá místa. Na radnici je přivítali členové městské rady a počastovali je vínem. Cílem cesty byl Štrasburk.

V nastínu života, který Jan po sobě zanechal, není uvedeno ani kdy přijel do Štrasburku, ani kdy tamodtud odjel. Pamatoval si jenom, že to bylo něco přes rok. Bydlel v domě profesora Zigmunda Rotha. Chodil do tamní vyšší školy, učil se rozličným předmětům, obzvláště frančtině a pro osvěžení se cvičil ve hře na loutnu. Na škole bylo tenkrát zapsáno několik význačných šlechticů. Některá jména, která uvedl Jan Bruntálský, našel František Hrubý také v památkách Jana Jetřicha a Přemka ze Žerotína. Byli to Adolf Fridrich a Jan Albert knížata z Mecklenburku, vévoda z Břehu, jehož křestní jméno není uvedeno, Filip Volfgang hrabě z Hanavy a dvě hrabata z Hohenlohe. Jak Jan Bruntálský, tak Věník Skoch se zapsali do památníků pánů ze Žerotína, a to v červnu 1606.

Život v městě položeném na křižovatkách cest byl rušný. O výročním trhu, kdy se do ulic nahrnuli přichozí zblízka i zdálky, hráli studenti veselou hru, tančili a bavili se i jinak. Jan Bruntálský se vrhl do proudu — bylo mu necelých šestnáct let — a zle pochodil. Kýla se dostavila znovu a hojila se pomalu, protože se z ostychu nedal nikým prohlédnout. Udělal si tenkrát předsevzetí, že se bude vyhýbat styku s ženami a nevázanému veselí.

Zápis Věníka Skocha v ženěvské knize jmen a znaků má datum říjen 1607, kdežto u Janova jména je uveden jenom rok 1607. Ze Štrasburku jeli společně přes Basilej, Curych, Solothurn, Bern a Lausanne. Všude si všímali věcí paměti hodných, bojišť připomínek domu habsburského, náhrobních kamenů a j. V Ženěvě se Jan hleděl především zdokonalit ve frančtině a ve volných chvílích se cvičil v šermu. Nevedlo se jim tam přesvědčit

dobře. Jana trápily žaludeční potíže, Věník Skoch se těžce roznemohl a uzdravoval se pomalu. Je možné, že se vrátil domů; Jan se o něm nezmiňuje jako výslovně o spolčníkovi na dlouhé cestě západní Evropou. Jedna věta, které bychom se rádi zachytili, je tak neurčitá, že ji lze vykládat tak i onak.

Podívejme se tedy za mladým pánem, který v Ženěvě dovršil sedmnáctý rok, jak jede klikatým údolím Rhonu k první zastávce, Lyonu na francouzské půdě. Tam si prohlédl rozmanité památky z římské doby a zjednal si místo na lodi, plující po řece na jih. Mínil města Vienne, Valence a obdivovali se mostu sv. Ducha, zbudovanému z kamene a sklenutému do dvaceti a několika oblouků. Cesta končila v Avignoně, kde mohutný palác pořád připomínal někdejší pobyt papežů. Tamodtud udělali výlet do Orange, zboží nassavských knížat, a vrátili se už jenom ke krátké zastávce. Pamět Janovi trochu selhávala, když se ve vzpomínkách vracel do kraje zalitého sluncem — na místo Aix la Chapelle v jeho náčrtu dáváme správné Aix en Provence, kam nebylo z Avignonu daleko. Po prohlídce parlamentu, o který se zajímal i Zdeněk Brtnický, odjel od Marseille.

Něco času bylo potřeba na západní Provence. Jan navštívil Arles, zajel do Montpellier a vrátil se do Nimes. To město ho připoutalo pevněji než jiná, která dotud viděl. Prohlédl si památku opravdu jedinečnou, Maison Carrée, amfiteatr, chrám s kašnami v zahradě a jiné připomínky římských časů. Z Nimes jel do Narbonne apřes Carcassonne do Toulouse. Tam se zase poněkud zdržel prohlídkou university, parlamentu a četných kostelů, ve kterých pocestným ukazovali ostatky svatých.

Z Toulouse jel zase lodí po řece Garonně přívětivou krajinou a pozorně se díval na úpravná města a hrady — z těch si zapamatoval nejlépe sídlo vévodů z Epernonu Cadillac. Cestování po vodě se mu zalíbilo. Pokračoval tedy v jízdě lodí přes Blaye, Royan do La Rochelle. Cesta už dosti dlouhá skončila v Poitiers. Tam se zdržel přes zimu, studoval, cvičil se dále ve hře na loutnu i v tanci. I v Poitiers našel několik spolčníků ze vznešených německých rodů, knížete z Brunšviku, falkraběte z Neuberku a j.

Když přešla zima a cesty trochu oschly,

vypravil se Jan Bruntálský do Saumuru. Místo ve vzpomínkách je nezfetelné, takže nelze povědět, jestli jel sám, anebo s některým z knížecích synků. Víme už, co mohl očekávat v Saumuru: vlídné přijetí a pohoštění pánem toho místa Filipem du Plessis Mornay. V Saumuru vstoupil zase na loď a plavil se až do Nantes po řece Loire. Zpáteční cestu konal po cestách vedoucích přes Angers, Tours k zámkům v Amboise a Blois a odamtud do Orléansu, "města krásného a veselého", jak pověděl, když na to všechno vzpomínal. Místo přímo do Paříže odbočil ještě trochu na východ a prohlédl si Fontainebleau.

Vzpomínky Janovy jsou tak povšečné, že nelze povědět, kdy dospěl do sídelního města francouzských králů. Trochu odpočívá, trochu se obeznamoval s památkami v městě i v okolí. Navštívil opatství sv. Diviše s královskými hroby a poklady, vyjel si do St. Germain, do lesíka Vincennes a nejvíce se mu líbil nový zámek v St. Cloud s nádhernými zahradami a vodním dílem. Z pařížských staveb si i po mnoha letech pamatoval Louvre, zbrojnici, kostely, Bastille a rozmanité šlechtické paláce. Něco času věnoval šermu u proslulého učitele toho umění Salvadora.

Myslím, že už začínalo léto, když "hodil knihy pod lavici" a vydal se na další cestu. Navštívil Rouen, Amiens a jiná města a z Calais se přepravil do Doveru. Jízda tamodtud přes Canterbury, Gravesend a Greenwich do Londýna netrvala dlouho a byla bezpečná.

V rozvrhu pobytu v Anglii nebylo nic neobvyklého. Několik dní si určil pro londýnské památky, královský palác, kostely a Tower. Několik dní ztrávil na výjezdích do královských zámků v Londýnském oolí. Navštívil obě univerzitní města, Oxford a Cambridge a přes Dover se vrátil francouzskou stranu.

Lákalo ho Nizozemí a dolnoněmecký kraj. Tam však bylo plno neklidu a také peněz v cestovním váčku už bylo poskrovnu. Rozhodl se tedy pro jízdu z Calais přes Arras, Cambrai, Valenciennes, Dinant, Sedan, Metz a Nancy do Basileje. Tam si trochu odpočinul a zajel do Štrasburku. Jakmile mu došla od strýce směnka, nastoupil cestu domů. Vedla přes Stuttgart, Tübingen, Ulm, Augsburg, Mnichov do Ingolstadt a k Dunaji.

Tam si zase zjednal místo na loď a jel do Vídně. Na příkaz svého společníka ze studii Věnika Skocha jel z Vídně do Hrušovan a tam se zotavil po putování tak dlouhém a zajisté ne ve všem snadném.

(Pokračování)

HISTORICKÝ PŘEHLED . . .

(Dokončení se str. 69)

gelickými církvemi bylo jednou z příčin, jež vedla k založení Církve křesťanské vědy ("Christian Science"), která není ve své podstatě ani křesťanskou ani vědeckou. Společnost tato vyzdvihla zanedbanou novozákonní doktrínu uzdravování na úkor ostatního učení biblického. Tím činí násilí biblické zvěsti. V poslední době na štěstí se zájem o duchovní uzdravování vrací do různých církví evangelických. Jedním takovým hnutím je mezinominační "řád sv. Lukáše." (Podle staré legendy Lukáš byl lékařem, což je možné, i když dosud nedoložené).

Blahoslavení

Čti: Matouš 5, 1-10.

Ne každý ví, co znamená slůvko "blahoslavení". Prof. Žilka říká místo toho blažení, jiní překládají šťastní. Ale Kraličti říkají raději blahoslavení, aby naznačili, že jde o něco vyššího než o ledajaké štěstí a ledajakou blaženost. Blahoslavený je totiž ten, komu Bůh žehná, koho osobně zná, na koho myslí, na kom mu záleží, kdo má s Bohem smlouvu. Josef byl blahoslavený, třeba seděl v žaláři. Bůh mu naklonil i srdce žalářníkovy (Gen. 39,2). Jen to štěstí má nějakou cenu, která pochází z Božího požehnání. Každé jiné štěstí se podobá pozlacenému prstenu. Zlato na povrchu se oře a ukáže se, že prsten nemá ceny.

Pán Ježíš byl blahoslavený. Věděl, že s ním je nebeský Otec, a tak žil ustavičně na Božím výsluní. A na všechny, kdo s ním přišli u víře do styku, přešlo kus jeho blahoslavenství. Štěstí a blaženost si může člověk nechat pro sebe, ale blahoslavenost nikdy. V oddíle, naznačeném shora, dává Pán Ježíš osm zázračných klíčů k osmi dveřím, jež vedou vždy k novému druhu blahoslavenství. (Ad. Novotný v Na každý den pro r. 1963)

Vladimír Čapek: (Evang. kalendář 1963)

Třináctka

Už jako děti jsme si všimli, že na titulním listě našich biblí v rodině je pod hlavním nadpisem poznámka "Podle posledního vydání kralického z r. 1613". Jenom tatínek později dostal biblí trochu odlišně vázanou a tam to stálo jinak: "Text kralický z roku 1613 podle původních textů opravený." Nerozuměli jsme ani jednomu, ani druhému, ale pamatují se že nám to starobylé datum 1613 imponovalo. Později při konfirmačním cvičení jsme se dověděli podrobněji o významu a dosahu "Třináctky", ale celou její závažnost a památnost člověk pocítí, až když ji drží v rukou. Mohutný, těžký svazek v kůži vázaný, krásně tištěný velkými typy písma, zdobený iniciálkami a ornamenty a opatřený pečlivě kreslenými titulními listy ke Starému zákonu a Novému zákonu. Poslední vydání bratrské bible tištěné v Kralicích, sedm roků před bělohorskou katastrofou!

Vzpomínáme letos 350. výročí vydání naší vzácné Třináctky. Uvědomujeme si, že jí byla uzavřena velkolepá, požehnaná práce na českém překladu bible, jak ji konala Jednota bratrská souvisle po 50 let. Začalo to u Jana Blahoslava. Vědecky připravený, teologicky určitý, básnicky nadaný, jedinečný znalec českého jazyka přeložil z řečtiny Nový zákon a vydal jej v Ivančicích r. 1564 a znovu ve větším formátu 1568. Z jeho spolupracovníků a žáků vyrostl pak také kruh překladatelů Starého zákona. Z Ivančic se přestěhovali rou 1578 do Kralic a zařídili se tam. Měli k ruce rozsáhlou knihovnu biblických textů v různých jazycích, komentářů a dalších pomůcek. Ještě v roce 1628, kdy byla tato knihovna převážena do Vratislavi, obsahovala přes 1000 svazků. Při překladu Starého zákona byly vypracovány i vysvětlivky a výklady ke všem pěti dílům, jak vycházely v Kralicích v letech 1579—1588. Také šestý díl, obsahující Blahoslavův Nový zákon, byl jimi opatřen a vydán 1594. Kralickou šesti-dílkou dosahuje naše reformace svého vrcholu. A přicházejí další vydání, až jejich řadu uzavírá edice 1613. Za těchto 50 let vyšel v Jednotě bratrské Nový zákon pětkrát, částečně třikrát a třikrát i celá bible.

Které okolnosti a potřeby vedly k vydání 1613? Bratři uvádějí: Prý už několik roků

si nelze opatřit exempláře ze starších nákladů a nejedni už volali po novém vydání. Nadto pak předešlé edice pro drobný tisk nemohl každý užívat "jako lidé starší i jiní, mladý zrak mající", proto redakce volí písmo větší, aby nová bible "k užívání čtenářům pohodlnější býti mohla." Ale to jsou podle vydavatelů ty "menší" příčiny. Hlavní důvod je, že církev musí Písma svatá stále mít, je znát o podle nich se řídit. Jedině při Písmech církev prospívá—píší Starší Jednoty v předmluvě k našemu vydání. "Kdykoli kněží zákon Boží opustili, s ním se neobírali, lidu Božeho vůli Páně neuyčovali, tedy ihned bloudili a z cest Hospodinových . . . se uchylovali . . . Tot' jest svatyně kněží nového přísluhování, svatá Písma. Ta jsou jako čisté a vypuštěované zrcadlo, aby se tu vzhlédli v dokonalý zákon svobody, totiž pilně zákon Boží čtali, nejen pro své a jiných osvětlení, ale i pro skutečné sebe i bližních napravení a vůle Boží ostříhání." V tomto spočívá péče o lidské duše: pilně přísluhovat Písmem svatým. Nové vydání se stalo—připomínají—"s prací a nákladem nemalým." Opatřují je také vřadu třemi přehledy: rejstříkem míst ze Starého zákona, která cituje Ježíš a apoštolé v Novém zákoně, výkladem cizích jmen, zvláště z jazyka hebrejského a kaldejského a rejstříkem vhodných oddílů pro předčítání ve shromážděních ve dny nedělní, sváteční i všední. Rozdělení bible na šest dílů je poněkud (bez poznámek) a jsou převzaty některé iniciálky, ozdoby a kresby z dřívějších vydání.

Je Třináctka věrným otiskem předcházejících kralických vydání? Podepsaní Starší říkají, že vydávají knihu Písem svatých "pilně zkorigovanou" a že v ní provedli "textů skrovné napravení." Změny však nejsou tak nepatrné. Je charakteristické pro bratrské písmáky, že snad nepustili žádnou novou edici, aniž ji opravovali. Nedělali to libovolně a náladově. Redakční kolektiv pracoval pod autoritou vedení Jednoty a jednotlivci se ztrácejí v celku. Mimo Jana Blahoslava nevíme a asi se nedovíme, kterou část bible který učenec překládal, opravoval či doprovázel poznámkami. Nakonec jsou podepsáni jako v našem vydání "Starší kněží Jednoty bratrské". Ti schvalovali, co se má zlepšit a přepracovat. A tak to bylo při každém vydání.

Odpůrci jim to vytýkali a také novější badatelé se pro to na ně mrzí. Karafiát píše: "Sotvaže něco napsali, bývali vždy až přes-příliš náchylni už hned zas to měnit. Velikát' to vrtkavost a nestálost ducha." Na druhé straně je v jejich nepřestávající revizi příznačný rys napjatého naslouchání živému Božímu slovu. Jednota vznikla a rostla z touhy bezvýhradně se podřídit autoritě Pisma svatého. Život bratří byl nesen úsilím přetlumočit co praxe to, co z Pisma vypočetli. Vždy nově a ve stálém zlepšování. A táž snaha je vedla při překládání biblického textu. Zachytit, nově a lépe formulovat Slovo, které k nim promlouvalo.

Roku 1613 byla již mrtva většina překladatelů a vykladačů Šestidílků. Žil ještě Mikuláš Albrecht z Kaménka (do 1617) a Jan Albín (do 1621). Pomáhali při tomto vydání? Víme pouze, že vedoucím kralické tiskárny byl v té době bratr Václav Elam, známý jako grafik z dřívější doby svými výtvarnickými pracemi na některých edicích. Třináctka je vrcholné dílo jeho tiskařského umění.

Po roce 1613 nastává dlouhá přestávka způsobená bolestnými událostmi v naší vlasti. Trvá celých sto let. Bible se netisknou, jen Komenský vydává 1658 v Amsterdamě Manuálník aneb Jádro bible svaté. Teprve začátkem 18. století začínají publikovat opět české bible v Německu, především v Halle a později mimo Prešpurk také v Berlíně. Jsou to přetisky kralického textu, avšak po četných a často svévolných a neodůvodněných zásazích. Biblická Britská a zahraniční společnost, která u nás pracuje od roku 1830, přebírá nekriticky znění III. Hallské bible z roku 1766 u úpravě Jana Theofila Elsnera, kazatele českého exulantského sboru v Berlíně. Velký zájem vzbudila bible, kterou vydal pražský farář Josef Růžicka roku 1863 k 1000. výročí příchodu Konstantina a Metoděje. Nechal stranou bible hallské a použil původního kralického textu, avšak zase zvláštním způsobem. V první části otiskuje text Šestidílků a pro zbytek Starého zákona a Nový zákon přebírá znění Třináctky.

Roku 1878 vyšla pozoruhodná práce Jana Karafiáta: "Rozbor kralického Nového zákona co do řeči i překladu." Důrazně se přimlouvá za to, aby při vydávání biblí byl zaveden určitý pořádek v textu. "Aby se textu

Elsnerovu výhost dala, naše pak bible se die třetího vydání kralického tiskly, aniž se tak hned ledákomu jakékoli ponapravování textu dovolilo." Toto stanovisko podepřel muž namíru povolný v našem vědeckém světě Josef Jireček. Napsal: "Dokonale se srovnáváme se spisovatelem, že velikou chybou bylo to ustavičné předělávání výborného překladu původního, čímž došlo až na to, že vzácný poklad práce Blahoslavovy poněkud všeckem byl pokryt záplatami, druhdy rukou dosti nemotornou přilpenými."

O několik let později se ujímá iniciativy církevní rada Dr. Tardý. Radí se s faráři a zvláště s Karafiátem na konferenci v Čáslavi 4. září 1883 je rozhodnuto: Základem pro další vydávání biblí bude text Třináctky. V tom byli všichni zajedno. Mění se rozcházela v otázce: Nemá se přece jen provést nějaká úprava? Aspoň ta nejpotřebnější, vzhledem k jazykovému vývoji v uplynulých 270 letech? Nakonec zůstalo vlastně u jediné výměny slov. Termín "pivnice" u Lukáše 12, 24 byl nahrazen výrazem "špižirna". Jinak v podstatě se uplatnila dohoda mezi Karafiátem a Tardym: "Měníme pouze to, co Kraliči omylem přehledli a co by sami s díkem opravili, kdybychom je na jejich nedopatření upozornili."

Třináctka vítězí na celé čáře. Karafiát dodává Biblické společnosti její přesný text a neúnavně přehlíží na Hrubé i hoté korektury. Když pak staronová bible "Podle posledního vydání kralického z roku 1613" vychází tiskem v září 1887, je všude vděčně přijímána a na synodě prohlášena za uznaný církevní text. Karafiát pak právě Třináctku bere za základ pro svou známou, důkladnou a přece tak úzkostlivě pietní revizi k jubilejnímu vydání v roce 1915.

Máme proč vzpomínat při 350. jubileu na toto vydání Bible kralické. Stojí zde jako pomník uctivé a oddané lásky Jednoty bratrské k Božímu slovu a jejího dychtivého očekávání na to, co "Duch praví církvím." Spojuje nás, kteří dnes svou bibli čteme, s těmi, kteří ji studovali a vykládali před tolika staletími. Potřebujeme nový překlad Písem svatých a toužebně po něm vyhlížíme, ale nikdy se nepřestaneme vracet k dílu, které jsme přejali od nezapomenutelných mistrů kralických.

Mezijezdové zasedání Československé národní rady Americké

Ve dnech 6. a 7. dubna t.r. se konala v Chicagu pracovní schůze Československé národní rady americké. Z jednání uvádíme následující pracovní a studijní úseky, jímž rada věnovala zvláštní pozornost od sjezdu v r. 1962.

1. Jedním z nich byla akce, týkající se Tuzexu. Je to přelíživá otázka, kterou se Rada dlouho zabývá. Bylo poukázáno na to, že Američané mohou posílat dárkové balíčky do Východního Německa a do Polska, jediné československá vláda je tak krutá, že i v době velké neúrody a nedostatku v Československu nedovoluje americkým příbuzným posílat ani obnošené šatstvo, a to proto, aby vymáhala dolary, kterých používá k podvrtné činnosti proti Spojeným státům. Rada se bude dále zabývat tímto problémem.

2. V otázce zaslání pozůstalostí amerických občanů do Československa dělají komunisté též vše, aby dolary dostali. Rádi by dokázali zdejší soudům, že existuje reciprocita, ovšem marně. Kolik lidí z Československa, když komunisté každého ožebračili a všem majetek vyvlastnili, má co odkázat někomu do U.S.A.? Opačně jich může být mnoho. Z praxe je nám však známo, že dědicům není dovoleno si ponechat dolary nebo za ně něco koupit v cizině. Musí postoupit své dědictví československé vládě za kurs, který vůbec neodpovídá hodnotě dolaru. Hlavní zisk z dědictví plyné do komunistické pokladny. ČSNRA sleduje tento problém a nadále bude krajan-skou veřejnost informovat.

3. V otázce kulturní výměny bylo usneseno nadále bdělivě studovat, jak je komunisty zneužívána ve Svojných státech. Ve skutečnosti to není výměna, poněvadž československé návštěvy mají volnost se zde pohybovat, mají svobodu projevu a možnost požádat přednáškově příznivé komunismu, kdežto Američan těchto práv v Československu rozhodně nemá.

Svůj hlavní úkol vidí Rada v tom, aby tiskem, slovem a činy stále upozorňovala krajan-skou a americkou veřejnost i americké úřady na nesvobodu v Československu a trvala na spravedlivém požadavku svobodných

voleb . . .

Výkonný výbor přijal řadu resolucí a pozdravy krajské veřejnosti a národu v Československu. Klíčová resoluce rozebírá současnou mezinárodní situaci a opakuje odhodlání Rady bojovat za zajištění svobody Spojených států a obnovení svobody Československa. Text této resoluce následuje:

Největším darem lidstva je svoboda, která je zdrojem kulturního a hospodářského rozmachu a základnou lidské důstojnosti.

Komunismus, podle našich zkušeností, je protikladem svobody. Chceme-li vůči němu správně postupovat, musíme především komunismus znát a jeho povaze rozumět.

Nesmíme se nechat klamat nebo svádět povrchovými změnami a přičítat jim povahu změn trvalých, nýbrž musíme hledět na jeho podstatu. Život komunistického řádu podléhá třem druhům změn, vyplývajících z jeho povahy.

Předně se v něm střídají pravidelně údobí uvolňování a utužování totality. To jest, dospěje-li totalita takového stupně, že znemožní a umrtví veškerý vývoj, komunistická strana sama zahájí proces uvolňování, čili liberalisaci, aby vývoj a produkci země oživila, nepustí však při tom z rukou ani jedinou složku moci. A když toto uvolnění ohrozí neomezenost její moci, prostě musí rušit všechny tyto zdánlivé svobody. Přejchod od stalinismu k liberalizaci a dnešní návrat od liberalizace k utužení režimu je jen posledním příkladem tohoto pochodu.

Za druhé, komunismus ke své existenci musí udržet svůj monolitický charakter. Tento charakter je narušován snahami vedení komunistických stran různých národů, aby se osamostatnily od podřízenosti Moskvě. Toto je příčinou napětí mezi vedením komunistické strany Sovětského svazu a některými národními komunistickými stranami, v dnešní době Číny, Albanie, Jugoslaviie a j.

Za třetí, v zájmu své bezpečnosti musí Komunismus odstranit všechny neodvládané zdroje myšlení, i za jeho hranicemi. Proto je ustavičný výboj neodlučitelnou vlastností komunistického systému. A proto také musí komunismus pokračovat ve svých snahách ovládnout další země a části svobodného světa, jako dnes střední a jižní Ameriku, Asii.

Tyto tři síly vyvolávají ustavičně krise ko-

munistického řádu, které však samy o sobě nepostačují k tomu, aby se komunismus zhroutil. Ponechám sám sobě, komunismus má a zná prostředky a opatření k svému zachování.

Je úkolem svobodného světa, aby těchto krisí náležitě využil. Dávají nám příležitost odstranit nebezpečí, které ohrožuje naši svobodu. Právě dnešní doba je dobou takové příležitosti, kdy je možné vynutit si návrat svobody národům, které si svobody přejí.

Pro Českoslováky je to nejen otázkou sebezáchovy, ale i otázkou mravní, a my Američané československého původu, hlásící se k československé národní tradici, si toto klademe za úkol.

Československá národní rada americká bude dále sledovat svůj cíl zachování svobod této země a obnovení svobody Československa.

K dosažení tohoto cíle doporučuje Československá národní rada americká tyto kroky:

1. Stavíme se za návrh, aby byl zřízen v kongresu Spojených států Výbor pro otázky porobených národů nebo při nejmenším trvalý podvýbor zahraničního výboru kongresu, aby otázka porobených národů nebyla umlčena.

2. Spojené státy se musí uvarovat všech jednání nebo smluv, které by přímo či nepřímo naznačovaly nebo dosvědčovaly, že západní mocnosti uznávají status quo nebo jej považují za konečný (jako na př. navrhovanou smlouvu mezi NATO a státy Varšavského paktu).

3. Naopak, Spojené státy mají zařadit požadavek obnovení práva sebeurčení porobených národů na pořad všech konferencí velmocí a všech mezinárodních shromáždění.

4. Obchodních jednání se zeměmi za Železnou oponu má být využito k tomu, aby bylo prosazeno odstranění prohibitivních celních poplatků, které komunistické vlády uvalují na zásilky potravin, šatstva a léků, které jdou ze svobodného světa jako dary jednotlivcům v porobených zemích.

5. Ve všech programech kulturní výměny s komunistickými zeměmi je třeba prosadit úplnou reciprocitu.

6. Spojené státy mají podniknout kroky, aby na pořad jednání Spojených národů byla dána otázka oděření práva sebeurčení národům střední a východní Evropy Sovětskými svazem a jeho loutkovými vládami.

7. Deklarace Spojených národů o poskytnutí neodvislosti koloniálním územím a národům musí být vztažena také na národy a země pod sovětskou nadvládou, a vláda Spojených států má o to ve Spojených národech usilovat.

Jsmo přesvědčení, že soustavné úsilí Spojených států v tomto směru přinese konkrétní výsledky a zlepší postavení porobených národů, posílí jejich vůli ke svobodě, zabezpečí a posílí demokracii v celém světě a zejména poslouží bezpečnosti Spojených států samých.

"To, že musíme odporovat komunismu jest přirozené a nevyhnutelné. Avšak to, že náš odpor vůči komunismu musí být zkouškou naší spolehlivosti a loyality, není ani nevyhnutelné ani známkou inteligence. Národ, který se sám charakterisuje tím, čím není, nevyhnutelně zapomíná na to, čím je! A národ, který zapomene na to, čím je, jest národem upadajícím. Co t. zv. anti komunismus, jako velké americké heslo, působí, není ku slávě Ameriky. Co vytváří jsou organizace jako John Birch Society anebo lidi, jako v Kalifornii, kteří nedávno se pokoušeli revidovat kalifornskou ústavu tak, že by připomínala politické myšlení zesnulého senátora McCarthyho."

—Archibald MacLeish

Literatura

Generační problém exilu

Páté číslo *Perspektiv* (Únor 1963), pod redakcí Ladislava Radimského, přináší opět bohatou žně československého exilového písemnictví. Úvodní dopis redaktorů, psaný mladému exilovému intelektuálovi, si zaslouží pozorné četby všech generací zastoupených v československém exilu! Jeho obsah jasně naznačuje tragiku generační rozdělenosti exilu, jeho negativní kulturní i politickou programovost a nedostatek jednotného a myšlenkově silného vedení.

Skutečnost, že mladá exilová generace československých intelektuálů nestojí ve vedoucích řadách politického a kulturního odboje, a vůbec i málo s ním spolupracuje, má snad své příčiny v tom, že naděje na klidné zapojení do celkového života nového demokratického Československa jest pro ni poměrně

malá! Národní budoucnost Československa závisí dnes na exilu méně než vědomí české národnosti záviselo na pobělohorském exilu anebo osvobození z nacistické poroby po Mnichově. To, že děti naší nejmladší exilové generace již nemluví česky naznačuje, že rodiče nepočítají na návrat do rodné vlasti, ale budují základy nového života pro sebe i své rodiny v zemích, které jim poskytly příležitost k svobodnému životu.

Se stanoviska věkově staršího politického exilu, výše naznačená situace hraničí téměř s velezradou. Posuzováno však realisticky, sotva jiný vývoj by se nechal předvídat.

Otázkou zůstává však, zda tito naši po-američtění intelektuálové použijí svých hřiven k posílení ideálu svobody nejen v jejich nové vlasti, ale ve světě vůbec. Boj o svobodu jednotlivce i národů jest universální a k jeho úspěšnému vedení jest potřebí mobilisace všech dostupných sil. Tyto síly jsou též živé i v Československu dnes ovládaném komunisty a v příhodné době jistě přispějí k re-demokratisaci tamního života. Budou-li v dalším budování potřebovat i nás — to bude zcela záviset na nich. Bud'me připraveni k službě, ale neopájeje se předčasnými nadějemi náhlých a radikálních politických změn! Naše situace vzhledem k národu doma jest složitější a těžší, než kterékoli předcházející exilové generace.

Opět doporučujeme našim čtenářům Radimského Perspektivy!

Z našeho Siona a odjinud

Počátkem ledna zemřel v Praze br. Václav Velkoborský, farář v Horních Počernicích. Br. Velkoborský sloužil Kristově věci po mnoho let jako tajemník českoslovensé YMCA a po jejím zrušení komunisty, vstoupil plně do služeb československé církve jako její farář. Po mnoho let byl spoluredaktorem Křesťanské revue. — Redaktor t.l. spolupracoval s br. Velkoborským před druhou světovou válkou na mnoha kulturních podnicích tehdejší ymky. Jeho opravdové nadšení pro všechno dobré a krásné neznalo mezí. Smysl pro sociální spravedlnost ho vždy stavěl v první řady bojovníků za rovná práva všech lidí. Jeho hluboká víra a věrnost Ježíši Kristu pak určovaly směr jeho sociálního zápalu.

S amerického církevního a náboženského života odešli dva významní činitelé — Dr. Sherwood Eddy a biskup G. B. Oxnham. Sherwood Eddy, který zemřel v 92. roce svého věku, byl dlouholetým vůdcem ymkařského světového hnutí a misionářem v Indii. Biskup Oxnham, kterému bylo 70 let, byl nejen významným vůdcem amerických metodistů, ale i vynikajícím ekumenistou a jedním z prvních presidentů Světové rady církví. Jasný a neobjasný hlas obou těchto vynikajících křesťanů bude velmi postrádán na americkém i světovém fóru křesťanstva.

Karel Barth, světoznámý theolog, obdržel od Sonningovu cenu za jeho služby evropské civilizace. Cena \$15,940 byla mu udělena 19. dubna při zvláštní slavnosti na kopenhagské univerzitě. S předcházejících nositelů ceny sluší připomenouti Igora Stravinského a Sir Winstona Churchilla.

Uprostřed léta 1962 zemřel v Bratislavě prof. J. Roháček. Bylo mu 85 let. Životním dílem prof. Roháčka byl překlad Bible do slovenštiny, který se vyznačuje nejen překladatelskou přesností, ale i originálností. Prof. Roháček byl i jinak literárně činný po celý život.

Letos uplynulo 350 let od posledního vydání kralické Bible z r. 1613. Význam tohoto jubilea jest vzpomenut na jiném místě tohoto časopisu.

Dr. Markus Barth, syn známého theologa Karla Bartha, byl jmenován profesorem Nového zákona na presbyterním semináři v Pittsburghu.

Kubanské vládní úřady nařídily zničení 12,000 Biblí, které byly přivezeny do Kuby pro kolportáž. Bible byly dovezeny do vládní papírny, kde pak byly rozemlety a použity k výrobě tvrdého reklamního papíru. Také několik misijních pracovníků (občanů USA) bylo zatčeno a obviněno z protivládní činnosti.

Br. Přemysl Pitter řídil o velikonočním týdnu každovečerní shromáždění u českých metodistů ve Vídni. O Velikonocích pak kázal

a přednášel u Českých bratří. Z Vídně pak odejel do Ludwigsburku, kde se účastnil sjezdu sudetoněmeckých evangeliků, na kterýžto sjezd byl osobně pozván.

Opozděně se dovídáme, že 25. prosince m.r. se dožil 75 let br. Dr. J. P. Barták, býv. superintendent methodistické církve v Československu, Dr. Barták se narodil v Sedloňově v severo-východních Čechách. Jako mladý muž, br. Barták přijel do Spojených států, kde studoval theologii na Vanderbilt University v Nashville, Tenn. Od r. 1914-1921 byl kazatelem betlemské kaple v Chicagu. Krátce po tom se navrátil do Československa a stal se jedním ze zakladatelů methodistické práce. Během druhé světové války br. Barták byl opět v USA a účastnil se osvobozovacího odboje zde. Po skončení války se opět vrátil do Prahy a později se ujal methodistické práce v Rakousku. Po odchodu na odpočinek před několika lety, Dr. Barták žije u své dcery v Savannah, Georgia. — Br. Bartákově přejeme mnoho Božího požehnání do dalších let života.

1. května t.r., v dan vřočí smrti Antonína Dvořáka, odevzdala Československá národní rada americká sochu tohoto světoznámého skladatele newyorské Filharmonii v Lincoln Center. Socha je dílem zesnulého jugoslávského Mistra Ivana Mestrovíče.

Zdeněk Kosler, dirigent opery v Mor. Ostravě se umístil jako první v Mitropoulosovy soutěže dirigentů, která se konala v New Yorku v březnu a dubnu t.r. pod záštitou Svazu židovských filantropií. Soutěže se účastnilo 54 mladých dirigentů z 28 zemí. První cenu vyhráli Čech Zdeněk Kosler, Ital Claudio Abbado a Argentinčan Pedro I. Calderon. Každý z vítězů obdržel \$5.000 a smlouvu na jeden rok jako asistent dirigenta newyorské filharmonie.

Československá národní rada v Americe (4125 West 26th St., Chicago 23, Illinois) zašle na požádání a zdarma každému zájemci brožurku *Czechoslovakia in the Heart of Europe*. Tato dobře připravená knížka informuje čtenáře o základních faktech Československa. Pro čtenáře, kteří hodlají navštívit Československo jest to knížka nepostradatelná.

Čtete a rozšiřujete Křesťanské Listy a Husův Lid.

Předplatné a dary na časopis a práci

Jednoty došlé do 1. dubna 1963

Chas Jasa, Wahoo, Nebr. přd. a dar .. \$12.00
A. Hefner, Woodland, Calif. předpl. .. 3.00
Mrs. Vera Macek, Taylor, Tex., předpl. 2.10
Emil Lesak, Westfield, Mass, předpl. .. 4.00
Jos. Koukol, Wayne, Kan., přd. a dar 25.00
Mrs. Jindra Havrusevičova, Grimsby, Ont.

Canada, předpl. a dar 5.00
Wesley Christian Sisters 5.00
Nelsonville Christian Sisters 5.00
Pasadena Christian Sisters 5.00
Mrs. Julie Jindra, Pittsburgh, Pa. př. a d. 7.00
Karel Kříž, Arlington Heights, Ill., přd. 2.00
Mrs. John Telecky, Ely Iowa 10.00
Mrs. Eliz. Pavlus, Little Falls, N.Y., přd. 2.00
Mrs. Anna Ruesso, Euclid, O., přd. a dar 4.00
Mrs. Anna Smolik, Osage, Iowa 7.00
John Hura, Glassport, Otto, Pa. p. a d. 10.00
F. S. Meisel, Toronto Ont., předpl. a dar 5.50
Mr. E. L. Rauber, Atlanta, Ga. předpl. 2.00
Mrs. F. Malač, West, Tex., přd. a dar 10.00
Swissvale, Penna 5.00
John Tomko, Cleveland, O. 4.00
Arnost Kulka, Oklahoma City, Okla. přd. 2.50
Mrs. Frances Metz, Chicago, Ill. 2.00
Joe M. Jersak, Outlook, Sask., přd. a dar 5.00
Geo. Fabok, Islington Ont., předpl. 2.00
Mrs. Mary Keismann, New York, N.Y.

předpl. a dar 5.00
Frank Marez, Corona, N. Y., předpl. .. 5.00
Jos Procházka, Columbia Station

Ohio, předpl. 2.00
Mrs. Mary Cucak, Mingo Jet. O., p. a d. 4.00
Mrs. Bessie Lojka, Oakland, Calif. uctění
památky přítele J. V. Rompotl, Cedar,
Rapids, Iowa 10.00

S díky přijala a o další pomoc prosí, Národní jednotu čl. protestantů. Mr. John Opie, poklad., 4800 So Hoyne Ave., Chicago 9, Ill.